

Kieliverkosto (<https://www.kieliverkosto.fi/fi>)

Kielessä kiinni – tässä ja nyt!

Julkaistu: 30. marraskuuta 2022 | Kirjoittaneet: Heidi Vaarala ja Emilia Rajala

Kieliverkoston vuoden 2022 teema on ollut "Kieli, koulutus ja teknologia". Palataan hetkeksi menneeseen. Kieli, koulutus ja yhteiskunta -verkkolehden vuoden [ensimmäinen teknologia-aiheinen teemanumero](https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-helmikuu-2022) (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-helmikuu-2022>) kokosi yhteen suomalaisten tutkijoiden asiantuntemusta sosiaalisten robottien ja oppijoiden välisestä kanssakäymisestä niin kielentutkimuksen kuin käyttäjätutkimuksen näkökulmista. Robotteja käytetään nykyään aktiivisesti osana vieraan kielen opetusta ja oppimista erilaisissa kokeiluissa kaikilla koulutusasteilla.

Verkkolehden [toisessa teknologia-aiheisessa teemanumerossa](https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2022) (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2022>) tarkasteltiin sitä, miten digitaalisuus ja teknologinen kehittyminen heijastuvat kielten oppimiseen, opettamiseen ja kielikoulutuksen järjestämiseen sekä miten ne näkyvät myös koulutuksen rahoitukseen liittyvissä poliittisissa päätöksissä. Google-keijupölyyn on kuitenkin suhtauduttava kriittisesti. Luovaa, empaattista ja asioita merkityksellistäväää opettajaa oppiva tekoälykään ei voi korvata.

Teknologia-teema ulottui myös Kari Sajavaara -muistoluennolle ja Kieliparlamenttiin. Muistoluennolla akatemiatutkija Carita Kiilin luento internetistä lukemisen ympäristönä herätti ajatuksia monilukutaidosta laajassa yleisössä. Kieliparlamentissa valotettiin teknologiaa opetuksen osana varsin kriittisesti. Arveltiin, että teknologian käyttö voi lisätä lasten kokemaa epätasa-arvoa ja viedä lapset ja nuoret vanhempiensa ulottumattomiin. Parlamenttiin liittyneissä monipuolisissa työpajoissa päästiin pienryhmissä pohtimaan digitaalisuuden mukanaan tuomia hyötyjä ja haittoja. Myös Kieliverkoston [Puhutaan kielikoulutuksesta!](https://anchor.fm/kieliverkosto) -podcastissa (<https://anchor.fm/kieliverkosto>) tartuttiin digiaiheisiin, nimittäin [pelaamiseen kielenopetuksessa](https://open.spotify.com/episode/1SEyoOpLoUkmihsdb6n9vC?si=fComz8M-Que4y5dBXLx67g) (<https://open.spotify.com/episode/1SEyoOpLoUkmihsdb6n9vC?si=fComz8M-Que4y5dBXLx67g>). Teknologia kietoutuu myös monen muun jakson teemaan.

Digi-digi-däng-däng!: Teknologia-aiheinen temavuosi päättyy, mutta teknologia jatkaa kaikkiallistumistaan. Vuonna 2023 Kieliverkosto tulee keskittymään arviointiin ja sen eri puoliin.

Kieliverkosto on laatinut marraskuussa [kannanoton](https://www.kieliverkosto.fi/fi/toiminta/kieliverkostossa-tapahtuu/kieliverkoston-kannanotto-korkeakoulujen-opiskelijavalinnan-kehittamiseksi) (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/toiminta/kieliverkostossa-tapahtuu/kieliverkoston-kannanotto-korkeakoulujen-opiskelijavalinnan-kehittamiseksi>), jossa kiinnitetään huomiota kielten tärkeyteen ja rooliin [opiskelijavalintojen kehittämishankkeessa](https://blogs.helsinki.fi/valintahanke/perustietoa-hankkeesta/) (<https://blogs.helsinki.fi/valintahanke/perustietoa-hankkeesta/>). Kannanotossa korostetaan sitä, että kieli- ja viestintätaitojen monipuolista kehittymistä tulee tukea ja ohjata pitkäjänteisesti suomalaisen koulutuspolun aikana. Nykytilanteessa korkeakoulujen todistusvalinnan pisteytysjärjestelmä ohjaa opiskelijoita ja sitä kautta myös suomalaista yhteiskuntaa kapean osaamisen suuntaan. Kieliaineiden opiskelun väheneminen niin lukioissa kuin korkeakouluissa on vakava ja myös laajasti tunnustettu yhteiskunnallinen huoli. Valtakunnallinen yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämishanke 2022–2025 tarjoaa mahdollisuuksia [osallistua opiskelijavalintojen kehittämistyöhön](https://blogs.helsinki.fi/valintahanke/osallistu-opiskelijavalintojen-kehittamiseen/) (<https://blogs.helsinki.fi/valintahanke/osallistu-opiskelijavalintojen-kehittamiseen/>) webinaarien, keskusteluiden ja kyselyiden kautta kevään 2023 aikana. Mene mukaan kuuntelemaan, keskustelemaan ja kommentoimaan!

Kalentereihin kannattaa jo nyt varata perjantai 20.1.2023 klo 12.00–15.00, jolloin kuullaan arviointia käsittelevä Kari Sajavaara -luento. Luennon pitää arviointiguru, professori *Luke Harding* Lancasterin yliopistosta, ja sitä on parasta tulla seuraamaan livenä Jyväskylän yliopiston vanhaan juhlasaliin (S212). Luentoa on mahdollista seurata myös etänä. Luennon päätteeksi jaetaan perinteisesti palkinnot ansiokkaasta soveltavan kielentutkimuksen alan väitöskirjasta ja yhteiskunnallisesti merkittävästä kieliteosta. Tervetuloa!

Ja sitten tämänkertaisen numeron artikkeleihin:

Yläkoululaisten hupenevat kielivalinnat ja kaventuva kielivaranto huolestuttavat tutkijoita. Verkkolehti esittelee uutta tutkimusta aiheesta, kun *Teija Kangasvieri* raportoi uunituoreesta väitöskirjastaan artikkelissaan Hupenevat kielivalinnat – kehnoa kielikoulutuspolitiikkaa vai kielenoppimismotivaatiota?. Tutkimuksesta selviää, mitkä asiat vaikuttavat yläkoululaisten kielivalintoihin, millaisia motivaatioprofiileja oppilaille on ja mikä merkitys on kodin asenteilla kielten oppimiseen. Kirjoittaja peräänkuuluttaa oppilaiden monikielisen minäkuvan rakentamista ja kattavaa keskustelua monikielisydestä ja sen hyödyistä.

Teemavuoteen sopivasti lehdessä käsitellään myös teknologia-avusteista kielenoppimista. *Riikka Partanen, Joel Koutonen, Jere Jalonen, Jonathan Hurd ja Juha-Matti Taikina-aho* esittelevät hoitotyöhön suunnattua VR-simulaatiopeliä, jossa opiskelija pääsee puhumaan suomea sekä potilaan että hoitohenkilökunnan kanssa. Peliä on testattu aktiivisesti suomalaisten ja kansainvälisten opiskelijoiden kanssa, ja opiskelijat ovat kokeneet tästä olevan hyötyä heidän kielenoppimiselleen. Voisiko tämä simulaatiopeli tarjota rohkaisua ja inspiraatiota innovatiivisille kielenopettajille ja koodaajille?

Kirjoittamisprosessien tutkimus on edennyt suuren harppauksen viime vuosikymmenien aikana, kun teknologia on mahdollistanut uudet tutkimusmenetelmät. Tätä kuvaavat *Maarit Mutta, Päivi Laine, Mari Mäkilä, Anne-Maj Åberg, Anni Hintikka, Katja Mäntylä, Outi Toropainen ja Sinikka*

Lahtinen artikkelissaan Kirjoittamisprosessin tallentaminen ja visualisointi kielenoppimisen apuna. On hätkähdyttävää nähdä, mitä kirjoittamisprosessista saadaan selville, kun yhdistetään tekstin syntyvaiheet näppäilytallennuksen ja omasta kirjoittamisesta kertomisen avulla.

Digitaaliset ympäristöt ja media ovat erittäin tärkeitä muun muassa viittomakielten oppimisessa, kun kuurot ja muut viittomakieltä käyttävät lapset ja nuoret käyvät enimmäkseen lähikoulua inklusiivisen koulutuspolitiikan mukaisesti. *Ulla Sivunen* tarkastelee artikkelissaan viitottujen verkkotekstien ja verkkopalvelujen vaihtelevaa laatua maisterintutkielmansa pohjalta. Hän esittää ratkaisuksi viittomakielisen yhteisön ja äidinkieleltään viittomakielisten kieliammattilaisten vahvaa roolia verkkotekstien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kyse on laajasti saavutettavuudesta ja kielyhteisön elinvoimaisuudesta.

Rie Fuse ja *Sachiko Sosa* käsittelevät artikkelissaan opetusavustajien mukana oloa Helsingin yliopiston japanin tunneilla ja tämän opetusmenetelmän hyötyjä ja haittoja. Opetusavustajien nähdään rikastavan opetusta ja kokemus antaa heille tärkeitä työelämätaitoja, mutta suurimmaksi haasteeksi nostetaan ajankäyttö. Kirjoittajat antavat myös ehdotuksia opetusmenetelmän kehittämiseksi työmäärän uudelleentarkastelun ja opetussuunnitelmatyön kautta.

Niina Valtaranta kuvaa artikkelissaan ammattikorkeakoulun (HAMK) toteuttamaa kansainvälisyysprojektia, jossa on mukana sähkö- ja automaatiotekniikan opiskelijoita Suomesta ja yhteistyökorkeakouluista. Mukana on lisäksi niin kielenopettajia kuin substanssialan opettajakin. Opettaja, tästä artikkelista voit poimia vinkkejä tekniikanalan opiskelijoiden kansainvälisyysprojektien sisältöihin ja toteutukseen.

Katja Haapanen, Antti Saloranta, Kimmo U. Peltola, Henna Tamminen ja Maija S. Peltola kuvaavat artikkelissaan lähtökuopissa olevaa hankettaan, joka katsoo kauemmaksi – ihan monikieliseen Namibiaan asti. Aluksi hankkeessa tehdään materiaaleja suullisen englannin opettamiseksi, sen jälkeen tallennetaan tarinoita eri namibialaiskielten puhujilta. Lopuksi hankkeessa on tarkoitus yhdistää kieliä ja tanssia. Kieliverkosto seuraa mielenkiinnolla hankkeen etenemistä!

Lehden päättää *Josephine Moaten* artikkeli JULIET-ohjelman kehityksestä ja nykytilasta. Kieltenopetuksesta kiinnostuneet luokanopettajaopiskelijat voivat hakeutua suorittamaan ohjelmaa osana luokanopettajaopintojaan. Ohjelman käytyään opettajat hyötyvät työkaluista kielten opettamiseen alemmilla asteilla sekä tunnistavat haasteet ja mahdollisuudet eri kielten yhdistämisessä opetuksen aikana.

Kieliverkosto toivottaa lukijoilleen oikein iloista joulua ja antoisaa uutta vuotta!

Heidi Vaarala on Kieliverkoston yliopistotutkija.

Emilia Rajala on Kieliverkoston uusi tutkimusavustaja.

Artikkeliin viittaaminen

Vaarala, H. & Rajala, E. (2022). Kielessä kiinni – tässä ja nyt! *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(6). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-marraskuu-2022/kielessa-kiinni-tassa-ja-nyt> (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-marraskuu-2022/kielessa-kiinni-tassa-ja-nyt>)